

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

'Beter laten' aanbevelingen – 2020 Complete lijst

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamenteel of care	Aanbeveling	Richtlijn
Gebruik geen auscultatie voor positiebepaling van een voedingssonde	Maag darm lever ZIEKENHUISBREED	Eten en drinken	Let op: met auscultatie kan wellicht een grove dispositie gedetecteerd worden maar auscultatie is geen betrouwbare methode om de positie van de sonde te bepalen! Dit geldt eveneens voor de methode beschreven door Loré (zie illustraties) 3.	Addendum bij Richtlijn Neusmaagsonde van V&VN
Gebruik geen beschermende maatregelen zoals beddekken en immobilisatie.	Palliatieve zorg	Veiligheid, preventie en medicatie	Beschermende maatregelen tegen uit bed klimmen en vallen (beddekken, immobilisatie) hebben vaak een averechts effect en worden slechts in uiterste noodzaak genomen en alleen na uitleg aan en toestemming van de naasten.	Handreiking Bewust afzien van eten en drinken
Pas uitgebreid screenen op kwetsbaarheid niet toe, alleen wanneer een kort screeningsinstrument dit <i>indiceert</i> .	Praktijkondersteuners	Veiligheid, preventie en medicatie	Het meten van de mate van kwetsbaarheid van de ouderen in je regio kun je het beste stapsgewijs doen. Je begint dan met een oriëntatie op kwetsbaarheid door in een stepped care opzet eerst een kort screeningsinstrument toe te passen. Vaak zijn dit modellen waarbij aan de hand van een korte reeks vragen de kans op kwetsbaarheid kan worden ingeschat. Zit iemand boven een bepaalde grenswaarde, dan is er een grote kans op kwetsbaarheid. Mensen die beneden de grenswaarden uitkomen, hoeven geen uitgebreid assessment te krijgen.	Handreiking Kwetsbare ouderen
Pas geen vrijheidsbeperkende maatregelen toe.	Consultatieve psychiatrie Geriatric ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie Waardigheid	Het toepassen van vrijheidsbeperkende interventies (VBI) moet zoveel mogelijk worden voorkomen. • Als VBI toegepast worden, dan moet VBI tot het minimum worden beperkt. • VBI mogen alleen worden toegepast als het echt niet anders kan (Nee, tenzij...). • Bij het toepassen moet altijd gezocht worden naar de mildeste vorm van VBI, welke het meest geschikt is om het gestelde doel te bereiken en in duur en omvang in redelijke verhouding staat met de aanleiding. • De meest ingrijpende vorm: fixatie met onrustband en/of van pols en/of enkel en/of van bovenarm/bovenbeen moet niet worden toegepast, enkel in uiterste nood. • Het besluit tot het toepassen van VBI, ook de milde(re) vormen, moet altijd zeer weloverwogen, veilig en zorgvuldig, in multidisciplinair verband en in overleg met patiënt (en/of wettelijk vertegenwoordiger) en familie worden genomen. • Het gebruik van VBI is geen oplossing bij gebrek aan adequate (menselijke) hulp.	Handreiking Vrijheidsbeperking
Fixeer niet met een onrustband, enkel in uiterste nood.	Consultatieve psychiatrie Geriatric ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie Waardigheid	Het toepassen van vrijheidsbeperkende interventies (VBI) moet zoveel mogelijk worden voorkomen. • Als VBI toegepast worden, dan moet VBI tot het minimum worden beperkt. • VBI mogen alleen worden toegepast als het echt niet anders kan (Nee, tenzij...). • Bij het toepassen moet altijd gezocht worden naar de mildeste vorm van VBI, welke het meest geschikt is om het gestelde doel te bereiken en in duur en omvang in redelijke verhouding staat met de aanleiding. • De meest ingrijpende vorm: fixatie met onrustband en/of van pols en/of enkel en/of van bovenarm/bovenbeen moet niet worden toegepast,	Handreiking Vrijheidsbeperking

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamenteel of care	Aanbeveling	Richtlijn
			enkel in uiterste nood. • Het besluit tot het toepassen van VBI, ook de milde(re) vormen, moet altijd zeer weloverwogen, veilig en zorgvuldig, in multidisciplinair verband en in overleg met patiënt (en/of wettelijk vertegenwoordiger) en familie worden genomen. • Het gebruik van VBI is geen oplossing bij gebrek aan adequate (menselijke) hulp.	
Kies niet voor ademhalingsoefeningen om een angststoornis te beïnvloeden.	Consultatieve psychiatrie	Ademhaling, Comfort en pijn	Ademhalingsoefeningen hebben geen aantoonbaar effect op de angststoornis. Het is daarom arbitrair om deze interventie toe te passen met het doel de angststoornis te beïnvloeden.	Richtlijn Angststoornissen
Kies niet voor therapeutisch touch bij angststoornissen.	Consultatieve psychiatrie	Communicatie en educatie	Omdat metastudies aantonen dat de onderzoeksmethoden aan kritiek blootstaan en de resultaten gerelativeerd moeten worden en in Nederland veel discussie is of verpleegkundigen zich zouden moeten inlaten met deze interventie, wordt geadviseerd therapeutisch touch (TT) niet toe te passen bij angststoornissen, ook niet als ondersteunende interventie.	Richtlijn Angststoornissen
Dring geen voedsel op bij anorexie waar dat niet haalbaar en zinvol is.	Palliatieve zorg	Eten en drinken Comfort en pijn Waardigheid	Het kan als natuurlijk beschouwd worden dat patiënten voor wie het overlijden onafwendbaar is, hun interesse in eten en in mindere mate in drinken verliezen. Uitleg hierover kan verhelderend werken en het wegvallen van de noodzaak tot eten kan als bevrijding ervaren worden. Het opdringen van voedsel waar dat niet haalbaar en zinvol is moet voorkomen worden. Daarbij moet benadrukt worden dat het niet meer eten geen versnelling van het stervensproces teweeg zal brengen. Het routinematig wege van de patiënt moet worden afgeraden.	Richtlijn Anorexie en gewichtsverlies
Weeg de patiënt met anorexie niet routinematig.	Palliatieve zorg	Eten en drinken Comfort en pijn	Het kan als natuurlijk beschouwd worden dat patiënten voor wie het overlijden onafwendbaar is, hun interesse in eten en in mindere mate in drinken verliezen. Uitleg hierover kan verhelderend werken en het wegvallen van de noodzaak tot eten kan als bevrijding ervaren worden. Het opdringen van voedsel waar dat niet haalbaar en zinvol is moet voorkomen worden. Daarbij moet benadrukt worden dat het niet meer eten geen versnelling van het stervensproces teweeg zal brengen. Het routinematig wege van de patiënt moet worden afgeraden.	Richtlijn Anorexie en gewichtsverlies
Bouw sondevoeding niet af, maar staak het onmiddellijk.	Palliatieve zorg	Eten en drinken	Sondevoeding hoeft niet te worden afgebouwd en kan dus onmiddellijk worden gestaakt.	Richtlijn Anorexie en gewichtsverlies
Weeg niet voor en na borstvoeding.	voortplanting, obstetrie, gynaecologie	Eten en drinken	Wegen voor en na de borstvoeding ter beoordeling van de hoeveelheid gedronken melk levert geen betrouwbare gegevens op en kan onrust bij de moeder veroorzaken.	Richtlijn Borstvoeding
Vermijd vochtige zoogcompressen bij een candida-infectie bij borstvoeding.	Voortplanting, obstetrie gynaecologie	Veiligheid, preventie en medicatie	Vermijd vochtige zoogcompressen bij een candida-infectie bij borstvoeding	Richtlijn Borstvoeding
Gebruik geen tepelhoedje	Voortplanting, obstetrie gynaecologie	Eten en drinken	Het gebruik van een tepelhoedje als oplossing bij de bovengenoemde verstoringen in de vroege periode postpartum wordt in principe afgeraden	Richtlijn Borstvoeding

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamenteel of care	Aanbeveling	Richtlijn
wanneer een baby na de bevalling niet aan de borst kan drinken.				
Fixeer niet bij een delier.	Consultatieve psychiatrie Geriatric Intensive care Medium care Neuro- en revalidatie Maag darm lever ALLE VERPLEEGKUNDIGEN	Veiligheid, preventie en medicatie Comfort en pijn Waardigheid	Vermijd fixaties aangezien dit wordt gezien als een risicofactor voor een persistierend delier. Verwijder materialen die bijdragen tot het in stand houden van een delier (katheters, drains, infusen). Gebruik alternatieve interventies als 'domotica' en 'rooming-in'.	Richtlijn Delier
Verwijder materialen zoals katheters en drains bij een delier.	Consultatieve psychiatrie Geriatric Intensive care Medium care Neuro- en revalidatie	Veiligheid, preventie en medicatie Comfort en pijn	Vermijd fixaties aangezien dit wordt gezien als een risicofactor voor een persistierend delier. Verwijder materialen die bijdragen tot het in stand houden van een delier (katheters, drains, infusen). Gebruik alternatieve interventies als 'domotica' en 'rooming-in'.	Richtlijn Delier
Gebruik in de eerste lijn geen screeningsinstrument bij het vermoeden van een depressie.	Praktijkondersteuners	Veiligheid, preventie en medicatie	De Richtlijnwerkgroep acht het niet wenselijk bij alle patiënten in de eerste lijn een screener te gebruiken. Het gebruik van een dergelijk instrument is mogelijk zinvol bij onverklaarde somatische klachten of onduidelijke symptomatologie; dan kan een screener een indicatie geven van een psychiatrische stoornis. Het alternatief is bij het vermoeden van een depressie te vragen naar een depressieve stemming en/of naar het verlies van interesse of plezier, om bij een positief antwoord over te gaan tot nadere diagnostiek	Richtlijn Depressie
Gebruik de AQ-10 niet om signalen en symptomen van autismespectrumstoornissen te herkennen.	Consultatieve psychiatrie GGZ	(diagnostiek) overig	Vooralsnog is er te weinig bewijs om de AQ-10 (Autism-spectrum Quotiënt: vragenlijst, de versie met 10 vragen) aan te bevelen als instrument om signalen en symptomen te herkennen.	Richtlijn Diagnostiek en behandeling van autismespectrumstoornissen bij volwassenen
Kies bij brandwonden voor fysiologisch zout, zeep en water of chloorhexidine 0.1% en niet voor andere antiseptica.	Ambulancezorg Intensive care	Veiligheid, preventie en medicatie	Volgens de EMSB kan de wond schoongemaakt worden met fysiologisch zout, zeep en water of chloorhexidine 0.1% oplossing (Hibiscrub, Hibicet) en dienen andere antiseptica niet gebruikt te worden	Richtlijn Eerste opvang van brandwondpatiënten in de acute fase (1ste 24 uur) van verbranding en verwijzing naar een brandwondencentrum
Gebruik geen stilstaand water, koud water of commerciële koelmiddelen bij brandwonden.	Ambulancezorg Intensive care	Veiligheid, preventie en medicatie	Daarom moet voorkomen worden dat het spoelwater via de wond in contact komt met niet-aangedane gebieden. Om dezelfde reden moet het aangedane lichaamsdeel niet in stilstaand water ondergedompeld worden.	Richtlijn Eerste opvang van brandwondpatiënten in de acute fase (1ste 24 uur) van verbranding en verwijzing naar een brandwondencentrum
Door de zeer lage kwaliteit van het bewijs is de werkgroep terughoudend met				Richtlijn Eerste opvang van

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamenteel of care	Aanbeveling	Richtlijn
			het aanbevelen van commerciële alternatieven voor het koelen van brandwonden ontstaan door vlam of hete vloeistof verbranding als deze geen meerwaarde hebben boven het koelen met stromend kraanwater. Uit de literatuur is hier geen bewijs voor en dus wordt koelen met stromend kraanwater als eerste keus aanbevolen. Vermijd koelen met koud water om de kans op hypothermie te minimaliseren.	brandwondpatiënten in de acute fase (1ste 24 uur) van verbranding en verwijzing naar een brandwondencentrum Richtlijn Eerste opvang van brandwondpatiënten in de acute fase (1ste 24 uur) van verbranding en verwijzing naar een brandwondencentrum
Gebruik geen colloïde oplossingen op brandwonden in de eerste 24 uur.	Ambulancezorg Intensive care	Veiligheid, preventie en medicatie	Daarnaast geeft het EMSB-cursusboek aan dat colloïde oplossingen niet in de eerste 24 uur gebruikt dienen te worden. De aanbeveling van de NZGG richtlijn en UK consensus sluiten aan bij de EMSB cursus (Allison 2004, NZGG 2007). De NZGG geeft de aanbeveling voor gebruik van kristalloïde vochtoplossing in 1ste 24 uur, welke is gebaseerd op 'international expert opinion'.	Richtlijn Eerste opvang van brandwondpatiënten in de acute fase (1ste 24 uur) van verbranding en verwijzing naar een brandwondencentrum
Gebruik geen crème of andere topische middelen op brandwonden	Ambulancezorg Intensive care	Veiligheid, preventie en medicatie	Bij slachtoffers met brandwonden die verwezen worden naar een brandwondencentrum dienen de wonden zo schoon mogelijk afgedekt te worden met folie, metalline lakens of schone doeken waarover een deken gelegd kan worden. Er dienen geen topische middelen op de wonden gesmeerd te worden. Bij (ambulance)vervoer naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis met adequate opvang dient men: - geen crème of andere topische middelen te gebruiken op de wond	Richtlijn Eerste opvang van brandwondpatiënten in de acute fase (1ste 24 uur) van verbranding en verwijzing naar een brandwondencentrum Richtlijn Eerste opvang van brandwondpatiënten in de acute fase (1ste 24 uur) van verbranding en verwijzing naar een brandwondencentrum
Zuig niet uit indien er geen sprake is van overmatige slijmproductie.	Intensive care Medium care	Ademhaling	Het verdient aanbeveling dat IC-verpleegkundigen de patiënt uitzuigen bij overmatige slijmproductie. Het uitzuigen van de patiënt dient terughoudend uitgevoerd worden, omdat dit kan leiden tot meer slijmproductie.	Richtlijn End-of-life care bij IC-patiënten, de verpleegkundige zorg
Spons kinderen niet af bij koorts.	Kinderverpleegkundigen	Temperatuur regulatie	Alternatieve manieren, zoals het afsponzen met lauw water, werken niet om de temperatuur te verlagen; deze maatregelen vergroten daarnaast het ongemak van de kinderen.	Richtlijn Koorts in de tweede lijn bij kinderen van 0 - 16 jaar
Gebruik geen screeningsinstrument in andere settings dan de GGZ om opiaatverslaving op te sporen.	GGZ	Veiligheid, preventie en medicatie	Het gebruik van screeningsinstrumenten voor het opsporen van opiaatverslaafden in andere settings dan de ggz, forensische psychiatrie en eerste hulp is gezien de lage prevalentie niet aan te bevelen.	Richtlijn Opiaatverslaving
Dien opioïden niet subcutaan, transdermaal, oraal of	Intensive care Medium care Pijn verpleegkundigen	Veiligheid, preventie en medicatie	De werkgroep is van mening dat de subcutane toediening van opioïden niet de voorkeur geniet; De transdermale toediening van opioïden wordt niet geadviseerd voor	Richtlijn Postoperatieve pijn Richtlijn Postoperatieve pijn

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamenteel of care	Aanbeveling	Richtlijn
intramusculair toe bij postoperatieve pijnbehandeling.	ZIEKENHUISBREED		postoperatieve pijnbehandeling;	
			Oraal toegediende opioïden hebben in de direct postoperatieve fase niet de voorkeur.	Richtlijn Postoperatieve pijn
			De werkgroep is van mening dat de intramusculaire toediening van opioïden niet de voorkeur geniet;	Richtlijn Postoperatieve pijn
Kies niet voor sociale vaardigheidstraining bij schizofrenie.	Consultatieve psychiatrie GGZ	Communicatie en educatie	Sociale vaardigheidstraining waarbij een standaardpakket van vaardigheden wordt aangeleerd, wordt niet aanbevolen voor mensen met schizofrenie.	Richtlijn Schizofrenie
Gebruik niet de Comprehensive Assessment of At Risk Mental State (CAARMS) of de Structured Interview for Prodromal Syndromes (SIPS) om psychose te voorkomen.	Consultatieve psychiatrie GGZ	Veiligheid, preventie en medicatie	De werkgroep meent dat de Caarms en de Sips vooralsnog alleen gebruikt moeten worden in een onderzoeksetting, omdat er thans nog onvoldoende bewijs is dat het mogelijk is om een psychose te voorkomen.	Richtlijn Schizofrenie
Gebruik geen eerstestraals urine voor SOA diagnostiek.	Dermatologie	(diagnostiek) overig	Bij vrouwen wordt diagnostiek op eerstestraals urine als minder sensitief beschouwd en daarom ontraden.	Richtlijn Seksueel overdraagbare aandoeningen voor de 2e lijn
Kies geen katheter bij irrigeren van een stoma.	Maag darm lever Stomaverpleegkundigen	Uitscheiding	Adviseer bij irrigeren een conus te gebruiken en geen katheter.	Richtlijn Stomazorg
Kies geen enzymatische middelen bij reiniging van het veneuze ulcus.	Wondexpertise	Veiligheid, preventie en medicatie	Enzymatische middelen zijn geen eerste keuze wanneer er reiniging van het veneuze ulcus moet plaatsvinden.	Richtlijn Veneuze pathologie
Kies geen honing of zinkpreparaten extract bij behandeling van ulcus cruris.	Wondexpertise	Veiligheid, preventie en medicatie	Honing wordt afgeraden als lokaal antibacterieel middel bij de behandeling van het ulcus cruris.	Richtlijn Veneuze pathologie
			Gebruik van zinkpreparaten wordt niet aanbevolen in de behandeling van ulcus cruris.	Richtlijn Veneuze pathologie
Kies geen (lokale) antiseptica voor routinematig gebruik bij ulcera.	Wondexpertise	Veiligheid, preventie en medicatie	Lokale antiseptica zoals natrium-hypochloriet/paraffine worden niet aanbevolen voor routinematig lokaal gebruik.	Richtlijn Veneuze pathologie
Kies niet voor zilver, Povidonjodium, peroxiden, ethacridinelactaat, mupirocine, chloorhexidine en fucidinezuur indien een middel met antibacteriële werking wordt overwogen.	Wondexpertise	Veiligheid, preventie en medicatie	Povidonjodium, peroxiden, ethacridinelactaat, mupirocine, chloorhexidine en fucidinezuur worden niet aanbevolen als middelen van keuze wanneer toepassing van een middel met antibacteriële werking wordt overwogen.	Richtlijn Veneuze pathologie
			Zilver wordt niet aanbevolen als middelen van keuze wanneer toepassing van een middel met antibacteriële werking wordt overwogen.	Richtlijn Veneuze pathologie

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamental of care	Aanbeveling	Richtlijn
Kies geen paardenkastanje extract bij behandeling van veneuze ulcera.	Wondexpertise	Veiligheid, preventie en medicatie	De werkgroep raadt gebruik van paardenkastanje extract niet aan in de behandeling van veneuze ulcera.	Richtlijn Veneuze pathologie
Niet immobiliseren bij wervelmetastasen (...tenzij...).	Oncologie	Comfort en pijn Mobiliteit	In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat er in de meeste gevallen geen reden is voor immobilisatie (en zeker niet voor boomstamverpleging) en dat gemobiliseerd kan worden op geleide van pijnklachten. Alleen aangetoonde instabiliteit van de wervelkolom is een reden voor beperking van mobilisatie en het gebruik van ondersteunende hulpmiddelen zoals een korset of een halskraag. Een korset of een halskraag zijn uitsluitend geïndiceerd als er een duidelijk effect is op de pijn bij mobiliseren resp. bij bewegen van de nek.	Richtlijn Wervelmetastasen
Reinig primair gesloten wonden niet.	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie	De werkgroep raadt het reinigen van primair gesloten wonden af.	Richtlijn Wondzorg
Kies niet voor baden als wondreiniging.	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie	De werkgroep is van mening dat het baden van wonden, in welke oplossing dan ook of slechts in water, geen onderdeel van de wondreiniging behoort te zijn.	Richtlijn Wondzorg
Gebruik geen bedekkend verbandmateriaal bij primair gesloten wonden.	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie	De werkgroep raadt een bedekkend verbandmateriaal bij primair gesloten wonden af.	Richtlijn Wondzorg
Wissel schuimverbanden bij wondzorg niet dagelijks.	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie Comfort en pijn	Schuimverbanden kunnen tot 7 dagen in situ blijven. Bij voorkeur niet dagelijks wisselen uit oogpunt van kosteneffectiviteit.	Richtlijn Wondzorg
Gebruik geen antiseptica in waterige oplossingen voor lekkende wonden.	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie	Veiligheid, preventie en medicatie	Antiseptica in waterige oplossingen zijn niet geschikt voor lekkende wonden;	Richtlijn Wondzorg

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamenteel of care	Aanbeveling	Richtlijn
	ZIEKENHUISBREED			
Gebruik geen chloorverbindingen zoals EUSOL (wanneer andere antiseptica voorhanden zijn).	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie	Bij voorkeur niet gebruiken, uitsluitend wanneer er geen andere antiseptica voorhanden zijn (chloorverbindingen)	Richtlijn Wondzorg
Reinig acute wonden niet met ontsmettingsmiddelen.	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie	Het advies van de werkgroep is om geen ontsmettingsmiddelen te gebruiken voor het reinigen van acute wonden.	Richtlijn Wondzorg
Gebruik geen antiseptica bij primair gesloten wonden.	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie	Vanwege het geringe risico op infectie bij primair gesloten wonden wordt afgeraden om antiseptica toe te passen	Richtlijn Wondzorg
Gebruik geen gaas, vochtig gaas of vet gaas bij primair gesloten wonden.	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie Comfort en pijn	Gaas wordt ontraden vanwege de mogelijke associatie met pijn, mogelijke weefselschade en vertraagde genezing door (frequente) verbandwissels	Richtlijn Wondzorg
Gebruik geen hydrocolloïd- en folie verbanden bij wondzorg (ook niet in combinatie met corticosteroidgebruik).	Wondexpertise Intensive care Medium care Kinderverpleegkunde Neuro- en revalidatie ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie Comfort en pijn	Hydrocolloïd- en folie verbanden worden afgeraden vanwege te grote kleefkracht. Daarnaast wordt hydrocolloïd verband in combinatie met corticosteroidgebruik afgeraden vanwege de verhoogde kans op wondinfecties. Vochtige gazen en vette gazen worden afgeraden, respectievelijk vanwege het indrogen (mogelijke weefselschade bij de verbandwisseling) en het risico op verschuiven en necrotiseren van de flap	Richtlijn Wondzorg Richtlijn Wondzorg
Zet geen infectiepreventiemaatregelen in bij medebewoners van een BRMO positieve cliënt.	Verzorgenden	Veiligheid, preventie en medicatie	In afwachting van de uitslag van contactonderzoek zijn bij medebewoners van een BRMO-positieve cliënt geen infectiepreventiemaatregelen voor de betreffende BRMO nodig.	WIP-richtlijn Bijzonder resistente micro-organismen (BRMO)
Pas nooit handhygiëne toe op gehandschoende handen.	ZIEKENHUISBREED	Veiligheid, preventie en medicatie	Pas nooit handhygiëne toe op gehandschoende handen, ook niet als alternatief voor het verwisselen van handschoenen.	WIP-richtlijn Persoonlijke beschermingsmiddelen (ziekenhuizen)

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamenteel of care	Aanbeveling	Richtlijn
Voer geen screeningstest uit Index, Canadian Occupational Performance Measure COPM) bij patiënten die zelfstandig zijn in ADL.	Neuro- en revalidatie	(diagnostiek) overig	De screeningstesten worden niet afgenomen bij patiënten die de ADL handelingen kunnen uitvoeren.	Zorgstandaard CVA/TIA
Pas geen vrijheidsbeperkende maatregelen toe bij traumatisch hersenletsel.	Intensive care Medium care Neuro- en revalidatie	Veiligheid, preventie en medicatie Comfort en pijn	Uitgangspunt is dat vrijheidsbeperkende maatregelen in principe niet worden toegepast, tenzij er sprake is van ernstig nadeel voor de persoon met traumatisch hersenletsel of zijn omgeving (dus: 'nee, tenzij').	Zorgstandaard Traumatisch Hersenletsel
Kies niet voor strikte bedrust bij traumatisch hersenletsel.	Neuro- en revalidatie Medium care	Mobiliteit	De keuze van strikte bedrust óf verplichte mobilisatie laat bij mensen met licht hersenletsel geen verschil in herstel zien. Toch wordt strikte bedrust tijdens opname en na ontslag uit het ziekenhuis ontraden vanwege de nadelige secundaire gevolgen op het gebied van algemeen welbevinden en gezondheid, zoals conditieverlies en verlies van spiermassa.	Zorgstandaard Traumatisch Hersenletsel
Mobiliseer niet verplicht bij traumatisch hersenletsel.	Neuro- en revalidatie Medium care	Mobiliteit	De keuze van strikte bedrust óf verplichte mobilisatie laat bij mensen met licht hersenletsel geen verschil in herstel zien. Toch wordt strikte bedrust tijdens opname en na ontslag uit het ziekenhuis ontraden vanwege de nadelige secundaire gevolgen op het gebied van algemeen welbevinden en gezondheid, zoals conditieverlies en verlies van spiermassa.	Zorgstandaard Traumatisch Hersenletsel
Spoel de blaas niet.	Continentie verpleegkundigen Verzorgenden Stomaverpleegkundigen ALLE VERPLEEGKUNDIGEN	Uitscheiding	Spoel de blaas nooit, ook niet als infectiepreventiemaatregel met desinfectans of antibiotica, tenzij hiervoor een medische indicatie bestaat. Motivatie: het spoelen van de blaas (met desinfectans of antibiotica) draagt niet bij aan het voorkomen van een urineweginfectie (6).	WIP-richtlijn Urinelozing
Gebruik geen desinfectantia bij de dagelijkse verzorging van een urethrale katheter.	Continentie verpleegkundigen Verzorgenden ALLE VERPLEEGKUNDIGEN	Uitscheiding	Verzorg (een cliënt met) een urethrale katheter door dagelijkse hygiënische verzorging van de uitwendige genitaliën met water (en pH-neutrale zeep) (6), gebruik geen desinfectantia. Motivatie: het gebruik van desinfectantia bij de dagelijkse verzorging is niet effectief (7).	WIP-richtlijn Urinelozing
Gebruik geen zeep, verzorgend wassen product of desinfectans voor dagelijkse reiniging van suprapubische katheter.	Continentie verpleegkundigen Verzorgenden ALLE VERPLEEGKUNDIGEN	Uitscheiding	Verzorg de insteekplaats van een suprapubische katheter als volgt (6): - dagelijkse reiniging met water; - gebruik alleen verbandmiddelen in geval van wondvocht/afscheiding en breng deze aseptisch aan. Toelichting: gebruik geen zeep, verzorgend wassen product of een desinfectans voor de dagelijkse reiniging.	WIP-richtlijn Urinelozing
Leeg po's/urinalen/maatbekers niet handmatig in een toilet of po-spoeler.	Continentie verpleegkundigen Stomaverpleegkundigen Verzorgenden	Uitscheiding	Leeg po's/urinalen/maatbekers niet handmatig in een toilet of po-spoeler.	WIP-richtlijn Urinelozing

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamental of care	Aanbeveling	Richtlijn
	ALLE VERPLEEGKUNDIGEN			
Koppel een gesloten urinekathetersysteem niet los.	Continentie verpleegkundigen Verzorgenden ALLE VERPLEEGKUNDIGEN	Uitscheiding	Niet-loskoppelen van een gesloten urinekathetersysteem verkleint de kans op bacteriurie	WIP-richtlijn Urinelozing
Gebruik een urineopvangzak na afkoppeling niet opnieuw.	Continentie verpleegkundigen Verzorgenden ALLE VERPLEEGKUNDIGEN	Uitscheiding	Sluit een eenmaal afgekoppelde urineopvangzak niet meer aan	WIP-richtlijn Urinelozing
Geef geen verblijfskatheter bij urine-incontinentie en decubitus.	Continentie verpleegkundigen Verzorgenden ALLE VERPLEEGKUNDIGEN	Uitscheiding	Urine-incontinentie en decubitus zijn geen indicatie voor een verblijfskatheter.	WIP-richtlijn Urinelozing
			Gebruik geen zeep, verzorgend wassen product of een desinfectans voor de dagelijkse reiniging van een suprapubische katheter.	WIP-richtlijn Urinelozing
Gebruik geen condoomkatheter bij wondjes.	Continentie verpleegkundigen Verzorgenden ALLE VERPLEEGKUNDIGEN	Uitscheiding	Gebruik geen condoomkatheter bij wondjes in het gebied van de condoomschacht.	WIP-richtlijn Urinelozing
Stop met neurologische observaties bij maximale score op de Glasgow Coma Schaal.	Kinderverpleegkunde Intensive care Medium care	Veiligheid, preventie en medicatie	Als een kind op grond van de criteria niet in aanmerking komt voor een CT-hersenen en een maximale score op de Glasgow Coma Scale (GCS) heeft, kunnen neurologische observaties gestaakt worden.	Zorgstandaard Traumatisch Hersenletsel Kinderen & Jongeren
Gebruik geen vrijheidsbeperkende maatregelen bij kinderen met traumatisch hersenletsel.	Kinderverpleegkunde Intensive care Medium care	Veiligheid, preventie en medicatie Comfort en pijn	Uitgangspunt is dat vrijheidsbeperkende maatregelen en onvrijwillige zorg in principe niet worden toegepast, tenzij er sprake is van ernstig nadeel voor het kind of de jongere met traumatisch hersenletsel of zijn omgeving (dus: 'nee, tenzij'). Toepassing kan alleen na multidisciplinair overleg (MDO) en in overleg met de jongere.	Zorgstandaard Traumatisch Hersenletsel Kinderen & Jongeren
Verwijder materialen zoals katheters en drains bij een delier.	Consultatieve psychiatrie Geriatric Intensive care Medium care Neuro- en revalidatie	Veiligheid, preventie en medicatie	Verwijder zo snel als mogelijk materialen die bijdragen tot het veroorzaken en in stand houden van onrustig gedrag of een delier (katheters, drains, infusen). Vermijd fixaties aangezien dit een risicofactor kan zijn voor toename van onrustig gedrag. Gebruik alternatieve interventies als 'rooming-in' of 'posey' bed (tent bed).	Addendum Dementie als co-morbiditeit in het ziekenhuis
Geen luchtbevochtiging bij palliatieve patiënten met dyspneu.	Palliatieve zorg Intensive care Medium care	Ademhaling	De toepassing van luchtbevochtiging bij patiënten met dyspneu in de palliatieve fase wordt niet aanbevolen.	Richtlijn Dyspneu

De 'beter laten' aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van screening van 125 richtlijnen en kwaliteitsstandaarden van de afgelopen 5 jaar. Een 'beter laten' aanbeveling is een aanbeveling die een verpleegkundige handeling afraadt of aanraadt er terughoudend mee te zijn. De aanbevelingen zijn geselecteerd indien er evidentie was. De gradatie van de bewijslast is niet weergegeven.

Korte aanbevelingstekst	V&VN afdeling	Fundamenteel of care	Aanbeveling	Richtlijn
	Geriatric			
Geef ijzerpreparaten niet gelijktijdig met levodopa.	Geriatric Neuro- en revalidatie	Veiligheid, preventie en medicatie	Ijzerpreparaten kunnen de resorptie van levodopa beperken en dienen daarom niet gelijktijdig met de levodopa te worden ingenomen. De tussentijd moet zo groot mogelijk zijn.	Richtlijn Verpleegkundige zorg bij de ziekte van Parkinson
Geef geen instructie of aanwijzing tijdens het uitvoeren van een handeling aan de patiënt.	Geriatric Verzorgenden	Communicatie en educatie	Geef geen instructie of aanwijzing tijdens het uitvoeren van een handeling aan de patiënt	Richtlijn Verpleegkundige zorg bij de ziekte van Parkinson
Pas geen vrijheidsbeperkende maatregelen/fixatie toe bij palliatieve zorg tijdens eindstage nierfalen.	Dialyse en nefrologie Palliatieve zorg	Veiligheid, preventie en medicatie Comfort en pijn Waardigheid	Pas in principe geen vrijheidsbeperkende maatregelen/fixatie toe.	Richtlijn Palliatieve zorg bij eindstadium nierfalen